

ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਟੋ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਬਾਂਸਲ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ (15) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(33) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਸਾਰੋ ਜੇ. ਜੇ

ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ—ਜਵਾਬਦਾਰ

2001 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 8796

10 ਅਕਤੂਬਰ 2002

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ. 226—ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988—
ਐਸ. ਐਸ. 7 ਅਤੇ 13(2)-ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ
ਮੁਕੱਦਮਾ 7 ਅਤੇ 13(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕਰਨਾ- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਬੈਂਕ
ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼
ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼- ਕੀ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ
ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਫੁਰਮਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-
ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ - ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ
ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ। ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ
ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ
ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

(15) 2001(10) SCC 630

ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 14)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁੰਝਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 16)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਸੀ.

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੇ.ਐਸ.

ਨਿਰਣਾ

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਕੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਉਹ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸੈਂਦੇਕੇ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। 2000 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 3 ਮਿਤੀ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 2000 ਦਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 2000 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਿਤੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 2000 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਾਰੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖਾਂ ਵਾਲੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ

16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2001 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜ। 7 ਜੂਨ, 2001 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਇੱਕੋ ਹੈ। **ਐਮ. ਪਾਲ ਐਥਨੀ** ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਗੋਲਡ ਮਾਈਨਸ ਲਿਮਟਿਡ (1) ਅਤੇ ਜਤਨੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, (2) ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਆਈਪੀਟੀਸਨਰ ਆਈਪ੍ਰੋਸਫੋਰਸਸਟਾਇਕੋਫਸੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਕਾਰਵਾਈ।

(4) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ 4 ਜੁਲਾਈ, 2001 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟੇਅ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2001 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਖ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 13(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਸੀ। 3 ਅਕਤੂਬਰ, 2000 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਜਦੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 2000 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ।

(5) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,

(1) 1999(2) RSJ 318

(2) 1999(3) RSJ 134

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ, ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(6) ਸਾਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੈਟ ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇੰਨੇ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਇੰਨੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫਲਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਬੂਤ

ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(7) ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਲੈਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪ ਹੀ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 26 ਸਤੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਬਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 15171, 2002 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਨਿਬੇੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਦੋਸ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੁਸ਼ਲ ਭਾਨ ਏਆਈਆਰ 1960 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 806 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਸਰ ਮਾਲਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹੀ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਲੀਬਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ।

ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬੈਜ ਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 30 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਹੋਰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। v. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਜੇ.ਟੀ

2000 (10) SC 456, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 (2) ਵਿਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ.

ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਦੇ

ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਰ ਐਨ ਯਾਦਵ, ਲੇਖਾਕਾਰ ਸ਼ੁਗਰ ਮਿੱਲ, ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਮਾਰਕੈਂਡਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1997 (2) ਐਸਸੀਟੀ 332 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਧਾਵਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2002 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ/ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਬੇਝ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਇੰਨੇ ਸਖਤ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਦੋਂ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

“ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ, ਦੁਹਰਾਉਣਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੁਕਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਸਧਾਰਨ

ਰੀਡਿੰਗ ਜਾਂ "ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਇੰਨੀ ਰਲਗੱਡ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਡੀ-ਹੋਰਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ. ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਸੁਦੇਵ ਸਿੱਤਰਾ, 1994(5) ਐਸਐਲਆਰ 401 ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮਣ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, 1994(5) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।) SLR 120. (ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਕੇ ਮੀਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜੇ.ਟੀ. 1996(8) SC = AIR 1997 SC 13)।

(8) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ 2 ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ

ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। **ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ** ਬਨਾਮ **ਬੀ ਕੇ ਮੀਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (3) ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

“ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ, ਸਲਾਹ ਯੋਗ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕੇਸ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਆਦਰਯੋਗ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ, ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਰੰਤ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਕੁਕਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਭਾਵ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਰੁਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ।

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਕਸਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(9) ਕੈਪਟਨ ਐਮ ਪਾਲ ਐਥਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਗੋਲਡ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ।

Darshan Kumar Gupta v. Punjab National Bank 717
& another (Swatanter Kumar, J.)

“ਇਹ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਘਟਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।”

(10) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਨਾਗਪੁਰ, ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼, ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.

“ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

(11) ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬੈਂਜ ਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, (5) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ

“ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵੀ ਇਹੀ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

(12) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਰਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੇਲ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਸਟੋਅ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਇਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪ੍ਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਵ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਤੇ

(4) 1981(2) SLR 274

(5) AIR 1969 SC 30

Darshan Kumar Gupta v. Punjab National Bank 718
& another (Swatanter Kumar, J.)

ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਾਟਕ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਵਿਚਾਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਕਾਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਹੋਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਟੇਅ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

- (i) ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ;
- (ii) ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਫੰਜ਼ਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ/ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ (ਸ) ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;
- (iii) ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ, ਭਾਵ, ਕੇਸ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
- (iv) ਕੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾਲੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

(4) 1981(2) SLR 274

(5) AIR 1969 SC 30

(13) ਡੀ ਈਪੋਟ ਮੈਨੇਜਰ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ, ਯੂਸਫ ਮੀਆਂ ਆਦਿ (7) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 304-ਏ ਅਤੇ 338 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੀਬਿਤ ਸੀ, ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਿ ਅਪੈਰਾਥੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਸਕਰ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਯੂਕੋ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(14) ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲੇ-ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ। ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ 1 ਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਮਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (9) ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੀਐਮ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੇਟੀ 1996 (6) ਐਸਸੀ 433 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(15) ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (7) ਏਆਈਆਰ 1997 ਐਸਸੀ 2232 (8) 2002 (4) ਐਸਐਲਆਰ 601 (9) ਜੇਟੀ 2002 (7) ਐਸਸੀ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 13(2)। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ P/2 ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ/ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚਾਰਜ ਹੋਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਆਧਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਚਲਾਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰੀਕ

ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗੀ ਸੀ। 7,500 ਅਤੇ ਰੁ. 3,500

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਿਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਘੇਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁੰਝਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਲਵੇਗੀ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(17) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

3588 HC-ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ.ਟੀ., ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ